

W Niemczech długość trwania obowiązku szkolnego zależna jest od landu i rodzaju kształcenia. Kształcenie w pełnym wymiarze jest obowiązkowe dla uczniów od 6 do 15 lub 16 roku życia, a kształcenie w niepełnym wymiarze obowiązuje od 6 do 18 roku życia.

Obowiązek szkolny obejmuje następujące szczeble kształcenia:

- Szkoła podstawowa – wiek 6 do 10 lat (6 do 12 lat w Berlinie i Brandenburgii),
- Szkoły średnie pierwszego – wiek: 10 do 12 lat,
- Szkoły średnie pierwszego stopnia (rodzaje szkół prowadzące kilka cykli kształcenia) – wiek: 10/12 do 15/16 lat,
- Szkoły średnie drugiego stopnia – wiek od 15/16 do 18/19 lat.

Na ogół dzieci przyjmuje się do szkoły podstawowej od 6 roku życia. Dzieci objęte obowiązkiem nauki szkolnej wstępują do jednakowej dla wszystkich lokalnej szkoły podstawowej. Przejście ze szkoły podstawowej do jednej z kilku rodzajów szkół średnich odbywa się zgodnie z różnymi przepisami, zależnie od ustawodawstwa danego landu. O wyborze szkoły średniej pierwszego stopnia decydują rodzice, na podstawie oceny dokonanej przez szkołę podstawową. Przyjęcie do różnych szkół średnich może być uzależnione od wyników w nauce i/lub decyzji władz edukacyjnych. Kształcenie obowiązkowe jest w całości bezpłatne.

Edukacja zawodowa rozpoczyna się na poziomie szkoły średniej drugiego stopnia. Istnieją dwie ścieżki umożliwiające zdobycie kwalifikacji zawodowych:

- kształcenie w szkole średniej drugiego stopnia o profilu zawodowym,
- kształcenie w systemie dualnym.

Szkoły średnie drugiego stopnia o profilu zawodowym

a) szkoła zawodowa

Przygotowuje do zawodu (jednego bądź kilku) oferując wstępne szkolenie zawodowe w jednym lub kilku zawodach regulowanych lub prowadzi do uzyskania pełnych kwalifikacji zawodowych w określonym zawodzie. Oferują również dalszą edukację ogólną. Szkoły zawodowe kształcą w kierunkach: biznesowym, języków obcych, sztuki, rzemiosła, pracy społecznej, pracy w sektorze zdrowia. Listę konkretnych zawodów reguluje prawo federalne. W przypadku, gdy uczeń nie uzyskuje pełnych kwalifikacji kończąc ten typ szkoły, ukończenie szkoły może zostać zaliczone do formalnego szkolenia w zawodzie, który wymaga takiego stażu. Absolwenci mogą również przystąpić do egzaminu walidacyjnego przed odpowiednim organem (jeśli dany land przyjął odpowiednie regulacje, które to umożliwiają) i potwierdzić swoje kwalifikacje oraz ich zgodność z kwalifikacjami nabywanymi w systemie dualnym. Warunkiem przyjęcia do szkoły zawodowej jest certyfikat ukończenia edukacji obowiązkowej. Czas trwania nauki, w zależności od specjalizacji, wynosi od 1 roku do 3 lat (16 do 19 lat).

b) szkoła średnia techniczna

Trwa dwa lata (dla uczniów w wieku 16 do 18 lat); kształci w kierunku ogólnym oraz specjalistycznym

(w zakresie wiedzy teoretycznej i praktycznej), prowadzi do zdobycia kwalifikacji umożliwiających kształcenie na poziomie wyższym. W niektórych landach ten typ szkoły umożliwia kształcenie o 1 rok dłużej i przygotowuje do egzaminów uprawniających do kontynuowania edukacji na poziomie wyższym.

Dziedziny kształcenia to: biznes i administracja, kierunki techniczne, żywienie, rolnictwo, praca społeczna i zdrowie, projektowanie, bioinżynieria i ochrona środowiska. Kształcenie obejmuje naukę w szkole i szkolenie praktyczne. Przedmioty obowiązkowe bez względu na specjalizację obejmują: jęz. niemiecki, wiedzę o społeczeństwie, matematykę, nauki przyrodnicze, język obcy i przedmiot zawodowy. Szkolenie praktyczne odbywa się w pierwszym roku nauki w miejscu pracy (fabryce, firmie, instytucji) związanej z wybraną specjalizacją. Zaliczona wcześniej praktyka zawodowa może powodować przejście bezpośrednio na kolejny, czyli 2 rok.

c) wyższy poziom szkoły średniej pierwszego stopnia ze specjalizacją zawodową

typ szkoły nie ma odpowiednika na niższym poziomie – w praktyce w niektórych landach są to ostatnie 3 lata szkoły średniej pierwszego stopnia ze specjalizacjami zorientowanymi na konkretne zawody. Przedmioty zawodowe są dodane do programów nauczania ogólnego obowiązującego w szkole ogólnokształcącej na tym poziomie i są zdawane podczas egzaminu końcowego. Przedmioty zawodowe takie jak np.: przedsiębiorczość, biznes, technika, technologia informacyjna, żywienie, agronomia, nauki społeczne i o zdrowiu, jeśli są realizowane w trybie intensywnym, mogą być zdawane na egzaminie maturalnym zamiast przedmiotów ogólnych. Niektóre szkoły oferują uczniom możliwość uzyskania podwójnych kwalifikacji, tj. kwalifikacji umożliwiających podjęcie studiów wyższych, zgodnie z prawem obowiązującym na terenie danego landu. Ten typ kształcenia zawodowego oferują również inne instytucje np. centrum wyższego kształcenia zawodowego, trwa ono zazwyczaj od 3 do 4 lat.

d) zawodowa szkoła średnia

Powstała w niektórych landach w celu umożliwienia uczniom, którzy kształcili się w systemie dualnym, dostępu do edukacji na poziomie wyższym. Kształcenie trwa 2 lata w pełnym wymiarze godzin i kończy się egzaminem maturalnym.

Niektóre szkoły oferują także odpowiednio dłuższy cykl kształcenia w niepełnym wymiarze godzin. Uczniowie przyjmowani są na podstawie certyfikatu uzyskiwanego po ukończeniu szkoły średniej pierwszego stopnia – oraz po odbyciu dwóch lat kształcenia zawodowego lub pięciu lat praktyki zawodowej.

Kształcenie w systemie dualnym

Ponad 2/3 młodzieży kończącej szkołę obowiązkową wybiera jako dalszą ścieżkę edukacyjną kształcenie zawodowe w systemie dualnym. Trwa ono 2 lub 3 lata, w zależności od wyboru specjalizacji (zawodu). System nazywany jest dualnym ponieważ zakłada, że nauka odbywa się w dwóch miejscach: zakładzie (3-4 dni) pracy oraz szkole (1-2 dni). Celem systemu jest zapewnienie możliwie najlepszej edukacji zawodowej, tj. właściwie skonstruowanego profilu kształcenia umożliwiającego zdobycie umiejętności, wiedzy i kwalifikacji zawodowych niezbędnych do wykonywania danego zawodu w zmieniających się okolicznościach rynku pracy. System umożliwia ponadto zdobycie wymaganego doświadczenia zawodowego. Uczeń kończący kształcenie w systemie dualnym posiada formalne kwalifikacje do podjęcia pracy w jednym z 350 zawodów regulowanych.

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport
Opublikowano: środa, 26, luty 2014 23:00
Katarzyna Liszka-Michałka
Odśłony: 5150

Jedynym warunkiem koniecznym do rozpoczęcia nauki w systemie dualnym jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły obowiązkowej. Nie ma innych dodatkowych wymagań – możliwość kształcenia w systemie dualnym jest otwarta dla wszystkich.

Większość kandydatów decyduje się na podjęcie kształcenia w tym systemie od razu po zakończeniu edukacji na poziomie średnim pierwszego stopnia, choć około 20% uczniów wybiera tę formę kształcenia dopiero po ukończeniu szkoły średniej drugiego stopnia.

Młoda osoba podejmująca szkolenie zawodowe w systemie dualnym jest zatrudniona na podstawie umowy cywilno-prawnej pomiędzy nią, a firmą oferującą szkolenie. Na podstawie umowy, uczeń ma obowiązek podjąć szkolenie praktyczne (w miejscu pracy) i teoretyczne (w szkole). Przedsiębiorca ponosi koszt szkolenia w miejscu pracy i wypłaca pensję ustaloną na zasadzie kontraktu negocjowanego w oparciu o umowę zbiorową. Wysokość pensji wzrasta z każdym rokiem szkolenia i równa się średnio 1/3 wynagrodzenia wykwalifikowanego pracownika rozpoczynającego pracę.

Szkolenie zawodowe w miejscu pracy

W Niemczech szkolenie zawodowe w miejscu pracy zorganizowane jest na podstawie regulacji federalnych wypracowanych wspólnie przez ministerstwa oświaty z poszczególnych landów.

Szkolenie zawodowe w miejscu pracy odbywa się głównie w przedsiębiorstwach związanych z przemysłem, handlem oraz sektorem usług, ale także, choć w znacznie mniejszym stopniu, w prywatnych gospodarstwach domowych. Wymogi dotyczące poszczególnych zawodów, które uczeń powinien spełnić podczas szkolenia określone są federalnymi przepisami. Monitoring i kontrolę spełniania przez firmy szkolące standardów kształcenia każdego zawodu prowadzą lokalne izby przedsiębiorców. Szkolenie praktyczne w miejscu pracy zapewnia kwalifikacje potrzebne w danej praktyce zawodowej.

Kształcenie zawodowe w szkole

Kształcenie w szkole zawodowej ma na celu przekazanie wiedzy ogólnej i teoretycznej wiedzy zawodowej. Tygodniowy plan nauczania przewiduje 4 godziny lekcyjne przedmiotów ogólnych (jęz. niemiecki, nauki społeczne i ekonomia, religia i sport) niezależnie od wybranej specjalizacji oraz 8 godzin lekcyjnych przeznaczonych na przedmioty zawodowe. Języki obce są uwzględniane w puli przedmiotów zawodowych w takim zakresie w jakim są istotne w danym zawodzie (np. w pracy biurowej, w specjalności hotelarskiej).

Organizacja nauki w szkole odbywa się w porozumieniu z przedsiębiorstwami i instytucjami nadzorującymi szkołę oraz właściwymi przedstawicielami przemysłu w celu zapewnienia uczniom najdogodniejszych warunków kształcenia.